

Innst. S. nr. 57

(2008–2009)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument nr. 8:101 (2007–2008)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Line Henriette Holten Hjemdal, Laila Dåvøy, Dagrun Eriksen og Hans Olav Syversen om tiltak for å redusere forbruket av plastposer

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om innføring av miljøavgift eller andre tiltak som kan sikre at forbruket av plastposer reduseres på en bærekraftig måte."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ann-Kristin Engstad, Asmund Kristoffersen, Marianne Marthinsen, Tore Nordtun, Torny Pedersen og Terje Aasland, fra Fremskrittspartiet, Tord Lien, Ketil Solvik-Olsen og Ingrid Skårmo, fra Høyre, Peter Skovholt Gitmark og Ivar Kristiansen, fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Holten Hjemdal, fra Senterpartiet, Erling Sande, og fra Venstre, lederen Gunnar Kvassheim, viser til Representantforslag nr. 101 (2007–2008) om tiltak for å redusere forbruket av plastposer.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til statsrådets svarbrev til komiteen datert 22. mai 2008 (vedlagt), hvor det vises til at Statens forurensningstilsyn har henvendt seg til ulike konsulentmiljøer for å få gjennomført en kartlegging av miljøkonsekvensene av dagens bruk av plastposer og alternativer. Disse utredningene vil kunne gi et viktig grunnlag for å vurdere mulige tiltak som kan sikre en bærekraftig reduksjon i forbruket av plastposer.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har merket seg at verden i 2002 ifølge Worldwatch Institute produserte 4–5 trillioner plastposer. Bare en svært liten andel blir resirkulert. Plastposene ender i stedet opp i naturen, der det tar flere hundre år å bryte dem ned. Produksjon av plastposer bidrar også til å øke forbruket av olje.

Disse medlemmer mener at "forurenser betaler"-prinsippet må følges i miljøpolitikken, slik at plastposens reelle kostnad, i form av miljøskader, reflekteres i posens pris. Dette kan for eksempel gjøres i form av en miljøavgift. En slik avgift vil påvirke dem som kjøper posene til selv å ta hensyn til miljøskadene posene påfører naturen, slik at forbruket av plastposer reduseres ved at posene i større grad brukes flere ganger eller erstattes med andre typer poser eller handlenett. På denne måten kan myndighetene vri forbruket i miljøvennlig og samfunnsøkonomisk effektiv retning. Slik skiller miljøavgifter seg fra for eksempel skatt på arbeidsinntekt som gir et samfunnsøkonomisk velferdstap. Disse medlemmer forutsetter at økt bruk av miljøavgifter, for eksempel på plastposer, fører til tilsvarende reduksjon av andre skatter og avgifter slik at økte miljøavgifter ikke fører til en generell økning av skatte- og avgiftsnivået her i landet.

Disse medlemmer har merket seg at forslagsstillerne i Dokument nr. 8:101 (2007–2008) peker på flere land som har innført miljøavgift, og effekten denne har hatt. Disse medlemmer har videre merket seg at forslagsstillerne i Dokument nr. 8:101 (2007–2008) også drøfter andre tiltak som kan redusere forbruket av plastposer, som forbud og andre former for lovregulering, samt frivillig samarbeid med butikkene.

Disse medlemmer viser, i likhet med forslagsstillerne, til at plastposer har en rekke praktiske egenskaper som gjør at de er populære å bruke. De er lette, rimelige og vanntette. Sammenlignet med papirposer er de dessuten mindre energikrevende å produsere, skaper mindre forurensning og mindre avfall. De beste alternativene til plastposer vil derfor være gjenbruksposer og handlenett som er laget av kraftigere stoff som gjør at de kan brukes flere ganger, eller poser laget av stivelse fra matavfall eller andre miljøvennlige løsninger. Det er også mulig i større grad enn i dag å bruke plastposene flere ganger dersom det blir en større bevissthet rundt plastposenes uheldige miljøvirkninger.

Disse medlemmer har merket seg at miljø- og utviklingsministeren i brev til komiteen (vedlagt) viser til at Statens forurensningstilsyn (SFT) er gitt i oppdrag å sørge for en kartlegging av miljøkonsekvensene av dagens bruk av plastposer og alternativene til disse. Disse medlemmer har videre merket seg at statsråden sier at resultatene fra kartleggingen og vurderingen av denne i SFT vil gi Regjeringen et viktig grunnlag for å vurdere mulige tiltak som kan sikre bærekraftig reduksjon i forbruket av plastposer, slik forslagsstillerne tar til orde for. Disse medlemmer har merket seg at SFT fikk en frist til 1. september 2008 til å legge frem sine vurderinger til Miljøverndepartementet. Kartleggings- og vurderingsarbeidet skulle derfor nå være avsluttet, og eventuelle virkemidler på bakgrunn av dette kan derfor iverksettes.

Disse medlemmer tar på denne bakgrunn opp forslaget fremmet i Dokument nr. 8:101 (2007–2008).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det petroleumsbaserte råstoffet som går til å produsere plastposer, er et restprodukt etter raffinering av råolje til høyverdig drivstoff.

Disse medlemmer peker også på at med innføringen av deponiforbud fra 1. juli 2009 vil det aller

meste av norske plastposer etter bruk gå til forbrenning i energigjenvinningsanlegg. I og med den gode brennverdien i plastposer vil forbrenning av slike i noen grad kunne redusere behovet for bruk av olje eller gass for å øke temperaturen i forbrenningsanleggene.

Disse medlemmer vil gå imot forslaget om innføring av en plastposeavgift.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til miljø- og utviklingsminister Erik Solheims uttalelser i en rekke norske medier 9. mars 2008, hvor han tok til orde for innføring av forbud eller avgift på plastposer. Til NRK uttalte Solheim følgende:

"I Kina forbyr de plastposer, i Irland har de lagt avgifter på poser og i Australia diskuteres det å innføre et forbud. Da kan ikke vi være dårligere i Norge[...] Det er utrolig hva nytt vi kan venne oss til. Vi har klart å venne oss til mobiltelefoner, så da klarer vi nok å venne oss av med plastposer".

NRK kunne også meddele at Solheim håpet å se en forandring i løpet av året, enten gjennom et stortingsvedtak eller gjennom samarbeid med bransjen. Disse medlemmer konstaterer at det er liten vilje hos miljøvernministeren og hans partifeller til å følge opp egne utspill i Stortinget.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om innføring av miljøavgift eller andre tiltak som kan sikre at forbruket av plastposer reduseres på en bærekraftig måte.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:101 (2007–2008) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Line Henriette Holten Hjemdal, Laila Dávøy, Dagrun Eriksen og Hans Olav Syversen om tiltak for å redusere forbruket av plastposer – vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 20. november 2008

Gunnar Kvasheim

leder

Peter Skovholt Gitmark

ordfører

Vedlegg

Brev fra Miljøverndepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 22. mai 2008

Dokument nr. 8:101 (2007-2008)

Jeg viser til brev av 8. mai 2008 hvor det bes om utredning av forslag om innføring av miljøavgift eller andre tiltak som kan sikre at forbruket av plastposer reduseres på en bærekraftig måte. Regjeringen bes i forslaget om å fremme et slik forslag for Stortinget.

Det er stor fokus på bruk av plastposer som miljøproblem både i Norge og internasjonalt. Som forslagsstillerne selv viser til er det bl.a. innført forbud eller andre lovreguleringer i en rekke land og byer, herunder Bangladesh, Kina, Paris og San Fransisco. Det er også tatt lokale initiativ for å begrense bruken av plastposer en rekke steder i Norge. Jeg er selv svært opptatt av denne problemstillingen og har allerede satt i gang et arbeid med å vurdere mulige tiltak for å redusere forbruket av plastposer. Det er gledelig å se at dette synes å være en problemstilling det kan oppnås bred politisk enighet om.

Som forslagsstillerne viser til er det en rekke forhold knyttet til bruk av plastposer som må utredes nærmere før sentrale myndigheter vedtar mulige virkemidler. Statens forurensningstilsyn er derfor gitt i oppdrag å sørge for en kartlegging av miljøkonsekvensene av dagens bruk av plastposer og alternativene til disse. Statens forurensningstilsyn har i den

anledning henvendt seg til ulike konsulentmiljøer for å få gjennomført en slik kartlegging. I prosjektbeskrivelsen fra Statens forurensningstilsyn presiseres det bl.a. at det skal gis en oversikt over hvilke typer poser som finnes og en beskrivelse av de ulike posenes positive og negative egenskaper i forhold til bruksområder og avfallshåndtering. Dagens håndtering av plastposeavfall skal beskrives med angivelse av fordeling mellom ombruk (inkludert bruk til avfallsposer), deponering, materialgjenvinning, energiutnyttelse og eventuelt andre gjenvinningsformer. Videre skal det gis en beskrivelse av i hvilken grad de ulike typene poser belaster miljøet i et livssyklusperspektiv. Statens forurensningstilsyn skal gi sin tilbakemelding på oppdraget til departementet innen 1. september d.å.

Resultatene fra kartleggingen og Statens forurensningstilsyns vurdering av denne, vil gi Regjeringen et viktig grunnlag for å vurdere mulige tiltak som kan sikre bærekraftig reduksjon i forbruket av plastposer. Dette kan som dere peker på dreie seg om avgift, lovregulering eller frivillige ordninger. Etter at kartleggingsarbeidet er avsluttet, vil Regjeringen arbeide for å få på plass eventuelle virkemidler så raskt som mulig.

